

Conferentie Kennis voor Klimaat

WORKSHOP

**Afwegingskader voor het
klimaatbestendig inrichten van
Nederland**

Vz: Cees Moons

Organisatie: Aad Sedee & Aalt Leusink

27 november 2008

Context

Adaptatieprogramma Ruimte & Klimaat (ARK)

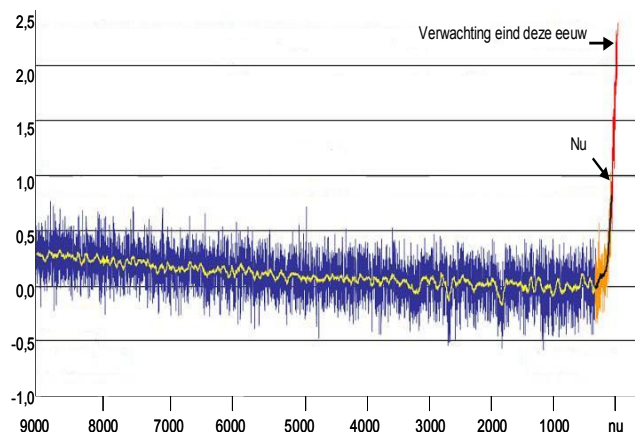
Definitiestudie Afwegingskader

- **Initiatief van KvR, LmW, Habiforum en KvK in het kader van samenwerking in Routeplanner**
- **Fase 1: Kaders voor afweging**
- **Fase 2: 5 deelstudies:**
 1. Generieke aspecten
 2. Nationaal nivo: ruimtelijke hoofdstructuur
 3. Provinciaal afwegingskader klimaatbestendigheid
 4. Landelijk gebied: Waalweelde
 5. Stedelijk gebied: Stadshavens Rotterdam

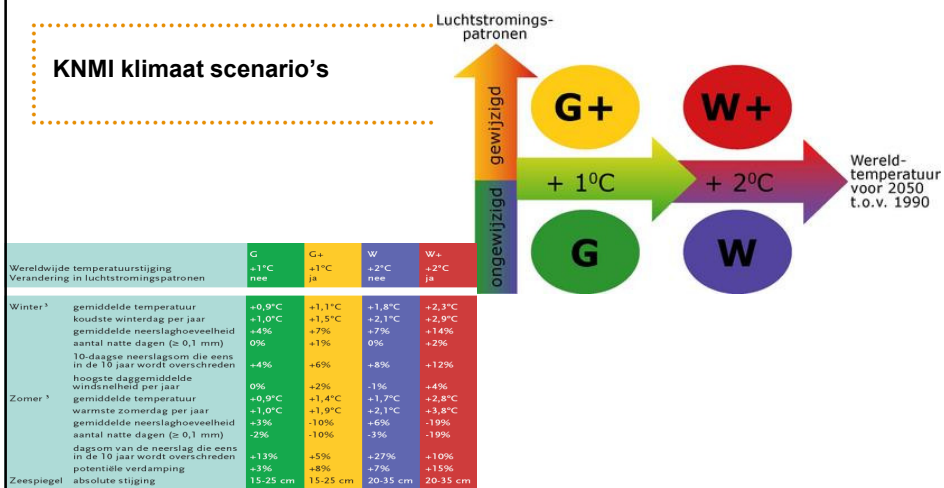
→ Ontwikkelen afwegingskader vanuit de praktijk!

Temperatuurverandering in de laatste 9000 jaren

KNMI klimaat scenario's

Regional climate predictions for the Netherlands for 2100 (ref. 5)

Climate variable	Low-impact predictions	Mid-impact predictions	High-impact predictions
Temperature	+1 °C	+2 °C	+4 to 6 °C
Average summer precipitation	+1 %	+2 %	+4 %
Average winter precipitation	+6 %	+12 %	+25 %
Sea-level rise	+20 cm	+60 cm	+110 cm

Gevolgen van klimaatverandering in Nederland

➤ Temperatuur stijgt

- warme droge zomers
- milde natte winter

➤ Zeespiegel stijgt

➤ Afvoer grote rivieren

- neemt toe in de winter
- neemt af in de zomer

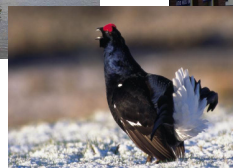
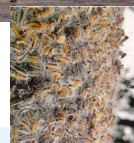
➤ Meer extreme weersituaties

- hittegolven
- stormen
- extreme buien

Gevolgen voor:

- Veiligheid
- Economie
- Leefklimaat
- Natuur

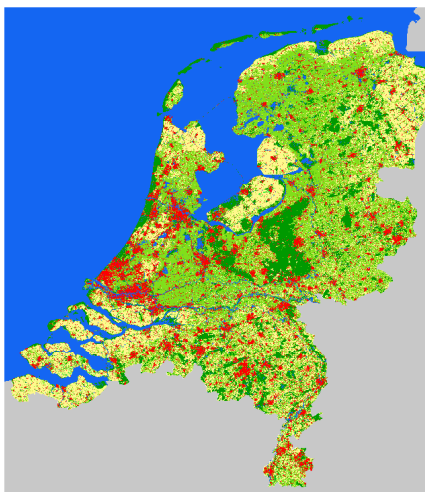
Waar gaat adaptatie over?

- Veiligheid
 - kans op en gevolgen van overstromingen
 - uitval vitale infrastructuur
- Leefklimaat
 - wateroverlast stedelijk gebied
 - hittestress en droogte stedelijk gebied
 - verspreiding ziekten (Lyme, blauwalgen)
- Biodiversiteit
 - grondslagen natuurbeleid (behoud soorten)
 - inrichting en beheer natuurgebieden
 - ligging EHS
- Economie
 - droogte, verzilting landbouw, drinkwater
 - verminderde betrouwbaarheid transport
 - kansen recreatie, toerisme, kennisexport

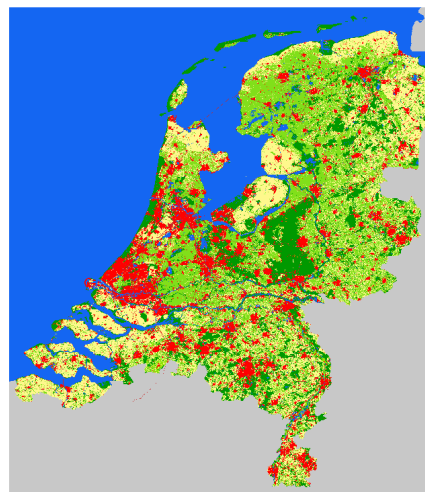
→ *Integrale gebiedsgerichte benadering*

Dilemma's en keuzes

Locatiekeuze ('waar') of inrichting ('hoe')

2000

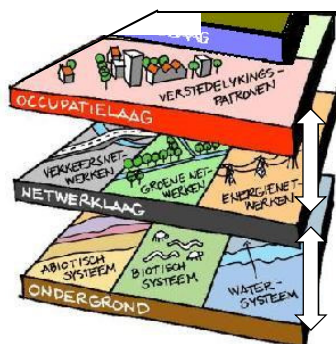

2040

Lagen in beweging door klimaatverandering

→ Klimaatverandering beïnvloedt toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen van de lagen met een verschillende dynamiek

→ Adaptatiemaatregelen op de verschillende laagniveau's zijn onderling afhankelijk, dat vereist zorgvuldige afstemming van het beleid van de verschillende overheden

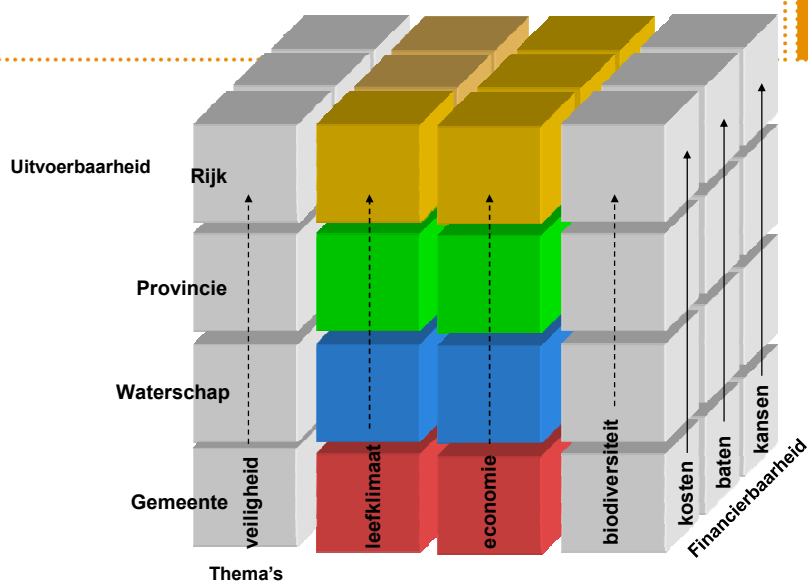
Dynamiek van de lagen

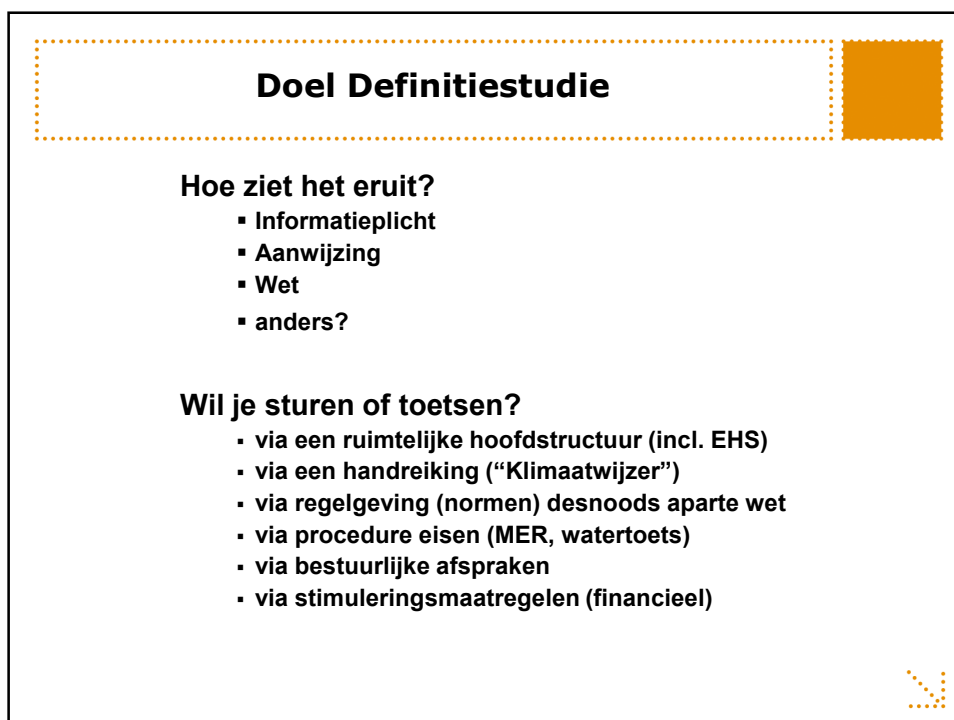
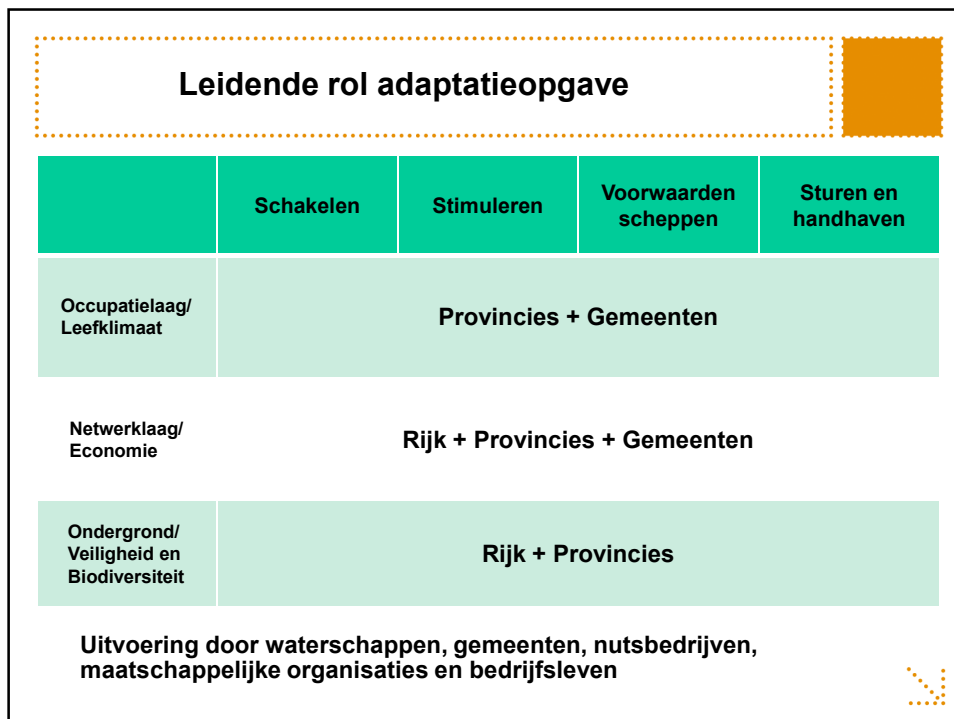
-occupatielaag: < 50 jr

-netwerklaag: 50-100 jr

-ondergrond: >100 jr

De Afwegingskubus

-

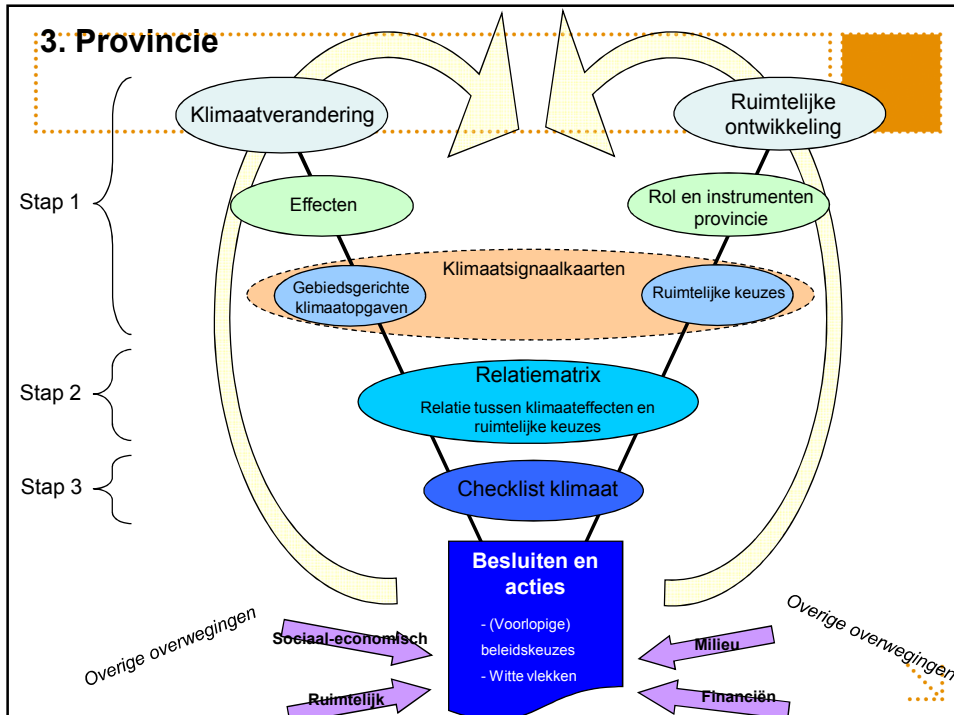

Deelstudie 4: Waalweelde

traject Druten

3. Provincie

Deelstudie 3: Provincie

Checklist Klimaatadaptatie	Oordeel
Hebben we voldoende inzicht in de effecten (ingreep-effectrelatie)? • ... *...	☐
Beschikken we over kaders/normen die kunnen worden benut in de afweging? *... *...	☐
Kennen we reële oplossingen om de effecten te voorkomen of te beheersen? *... *...	☐
Wat zijn de risico's op onderinvestering / overinvestering ? *... *...	☐
Wat is de urgentie om op korte termijn extra maatregelen te nemen? *... *...	☐

Deelstudie 2: niveau rijksoverheid

Via interviews en workshops:

- **Huidige praktijk bij strategisch projecten**
 - Wat gebeurt er al?
 - Waaraan is behoefte?
- **Suggesties voor invulling:**
 - verantwoordelijkheid,
 - sturing,
 - Inhoud
- **Quick scan**

**Stellingen voor de workshop op de
Kennisconferentie Klimaat 27 november 2008.**

Thema's stellingen:

- I. Het afwegingskader is een handreiking vanuit de overheden.**
- II. Klimaatbestendigheid regelen via een wettelijk instrumentarium.**
- III. Knelpunten in de huidige wet- en regelgeving.**

**Stellingen voor de workshop op de
Kennisconferentie Klimaat 27 november 2008.**

- I. Het afwegingskader is een handreiking vanuit de overheden.**
- 1. Andere randvoorwaarden zijn belangrijker dan klimaatbestendigheid. Klimaatbestendigheid is één van de aspecten die in de afweging rond een project een rol spelen. *(naast financiële randvoorwaarden, bestuurlijke mogelijkheden, urgentie, economische kansen en beperkingen etc.).***
- 2. De klimaatverandering is nog zo onzeker; dus moet niets wettelijk vastgelegd worden. Iedereen mag de klimaatbestendigheid van een project zelf regelen, vertrouwend op de eigen verantwoordelijkheid.**

Vervolg stellingen I

3. Het afwegingskader moet een praktisch afvinklijstje zijn om de klimaatbestendigheid van een project te kunnen toetsen. *(Gemeenten, provincies en waterschappen kunnen met dit lijstje de criteria kiezen die voor een project relevant zijn en afvinken waaraan een project voldoet.)*
4. Het afwegingskader is een handreiking waarmee een overheid naar eigen inzicht voor een specifiek project een richtinggevend scenario kan samenstellen. *(Het afwegingskader wordt een handreiking, die een klimaatbestendig gebruik en functietoedeling van gebieden mogelijk maakt.)*

Vervolg stellingen II

- II. Klimaatbestendigheid regelen via een wettelijk instrumentarium.**
5. Juridisch de zaak geheel verankeren/ dicht timmeren. Bijvoorbeeld criteria en normen formuleren voor planontwikkelaars wat betreft verplichtingen voor hen om de gevolgen van klimaatverandering aantoonbaar op te nemen in het plan.
 6. VROM moet een duidelijk raamwerk voor een klimaatbestendige RHS presenteren die leidinggevend is voor provincies en gemeenten
 7. Voor het meewegen van lange termijn aspecten bij investeringen, moet een klimaatbestendige inrichting worden afgedwongen door het afwegingskader juridisch te verankeren in een PlanMER, MER, Watertoets en Bouwbesluit. Deze instrumenten dus aanvullen met klimaatcriteria.

Vervolg stellingen II

8. in het kader van de Wro afzonderlijke AmvB maken waarin verplichtingen ten aanzien van klimaatbestendigheid worden geformuleerd.
9. Een project mag niet afwentelen naar volgende generaties en ook niet naar andere schaalniveaus, tenzij sprake is van verevening.
10. reden om de hele Governance structuur wat betreft RO in Nederland op de schop te nemen

Vervolg stellingen III

III. Knelpunten in de huidige wet- en regelgeving.

11. Natura 2000 past niet bij een klimaatbestendige inrichting van Nederland. De doelsoorten van nu zijn niet dezelfde als de doelsoorten over 100 jaar, wanneer de temperatuur gemiddeld meer dan 2 graden Celsius kan zijn gestegen en de hydrologische omstandigheden drastisch zijn gewijzigd. Voor een klimaatbestendig natuurbeleid moet Natura 2000 op de schop.
12. In een klimaatbestendig project geldt: "functie volgt peil".

Vervolg stellingen III

13. Alle consequenties van een ruimtelijk plan moeten worden meegewogen. Ingrepen buiten het plangebied kunnen effect hebben op de klimaatbestendigheid van het plangebied. Ook is de impact van een plan vaak groter dan het directe plangebied. De uitvoerende bestuurslaag hanteert vaak een te beperkte ruimtelijke scope voor een plan.
14. Een hoger bestuurlijk niveau dan het uitvoerende is integraal verantwoordelijk voor de klimaatbestendigheid van een plan. Dit in het licht van de afwenteling die daarbij kan plaatsvinden naar andere overheden en/of volgende generaties.

Flexibel en geleidelijk naar oplossingen toewerken

